

ELEKTRONINIŲ BIBLIOTEKŲ VAIDMUO IR GALIMYBĖS KOVOJE SU PLAGIATU

Algirdas Aušra

VšĮ Baltijos visuomeninis informacinių technologijų ir švietimo centras, direktorius

Industrinės visuomenės kaitą informacine visuomene lydi eilę bruožų, tame tarpe spartesnės visuomenės vystymosi kryptys su vis labiau didejančiais pagreičiais. Vienas iš tokių bruožų yra tai, kad informacija ir žinios tampa vienu iš pagrindinių vystymosi veiksnių ir struktūruojančiu socialiniu veiksmu, kurio poveikis keičia ekonominės veiklos ir socialinių santykių formas. Šio strateginio ateities išteklių išsaugojimas, vystymas ir racionalus naudojimas turi didžiulę reikšmę bet kuriai visuomenei ir valstybei.

Žinių poreikis ir jų prėjimo galimybės privertė visuomenę kurti elektronines bibliotekas, kurios šiandien tampa integruojančiais įvykių centrais. Tokie įvykiai apima lokalius ir globalius visuomenės techninio vystymosi aspektus.

1. Autorystės ribos ir plagiatas

Kaip žinia, plagiatas – sąmoningas svetimo mokslo, literatūros ar meno kūrinio ar jo dalies autorystės pasisavinimas. Šių dienų samprata plagiatas yra apibrėžiamas kaip svetimo teksto, publikuoto popierine ar elektronine forma, naudojimas be išsamios nuorodos į šaltinį arba su nuoroda, bet kada svetimybių apimtis ir pobūdis daro abejotinu darbo, kūrinio ar vienos arba kelių jo sudėtinių dalių savarankiškumą.

Plagiatas gali būti keturių rūšių:

- pažodinis svetimo teksto dėstymas,
- perfrazavimas – svetimo teksto dėstymas keičiant žodžius ir sakinius nekeičiant svetimo teksto turinio,
- garsų (melodijų) atkartojimas arba dalinis jų panaudijimas,
- vaizdinės formos arba jos detalių atkartojimas bei panaudijimas.

Šių dienų plagiato samprata yra susijusi su šių dienų teisės ir moralės samprata, tačiau plagiato samprata amžių tėkmėje kito.

Antikoje autorius knygų nepasirašinėjo. Apie antikos kūrinių autorystę mes galime spręsti tik iš šalutinių nuorodų. Antikos rašytojų laiškuose ir knygose, cituojant tam tikrą

mintį, dėl šaltinio patogumo nurodydavo autorių, kurio asmenybė, turint omenyje kaimynišką graikų civilizacijos pobūdį, nebuvo jokia paslaptis. Tai yra autorystė nebuvo formalizuotu institutu su taisyklių rinkiniu – nuo autoriaus vietos nuorodos iki tikslaus taisyklių prioriteto nustatymo. Taigi antikos autorystė savo pobūdžiu yra šalutinė autorystė, nukreipianti, - ne pats autorius nurodo savo vardą ant knygos, o kiti, cituojant knygą, mini jo vardą.

Viduramžiai nepažinojo šių dienų sampratos autorystės. Jiems nebuvo žinoma ir šių dienų citata. Tačiau, jei mes atsigręšime į istoriją, kad apibrėžtume plagiato sampratą per visą graikų ir lotynų laikotarpį, pamatysime, kaip lėtai, su tam tikromis ir visai dėsningomis pertraukomis išskyla dvasinės nuosavybės, žmogaus dvasinės asmenybės, individualios kūrybos, kurios rezultatas savo esme negali būti dalomas ir turi būti apgintas nuo falsifikavimo savo vidine išraiška, sampratos. Scholastų minties darbas skatino dvasios vystymąsi ta kryptimi, o jis pats, savo ruožtu, buvo tam tikrų žmogaus dvasingumo pokyčių rezultatas ir kilęs iš žmonių individualumo augimo.

Šių dienų „citas“ samprata buvo sukurta scholastų darbuose. Nors pačioje scholastikoje „tiksliai citata“ dar nebuvo iki galo išsivysčiusi, scholastų darbai objektyviai turėjo įtakos „citas“ ir „teksto autorystės“ sampratų vystymuisi. Taigi autorystė gimė iš citatos, be to šis gimimas vyko gana lėtai ir netgi besibaigiant antikai šių dienų autorystės fenomeno būseną dar nebuvo pasiekta.

Darytina išvada, kad pas senovės graikus plagiatas nebuvo kažkas gėdingo. Senajame mokslinių žinių pasaulyje ir mokslininkų buvo ne taip daug. Žinių gamintojas buvo aukštai vertinamas. Žinių plėtra vyko asmeninio kontakto su jų nešėju keliu arba skaitant knygas, kurios buvo tiražuojamos rankiniu būdu ir todėl buvo gana retas reiškinys. Be abejo, šiuo atveju didelis pasiekimas buvo jau tai, kad kažkas sugebėjo įsisavinti kažkokius praeities veikėjų mokslus ir persakė juos savaip. Toks žinių „nešėjas“ galėjo būti laikomas mokslininku ir būti visų gerbiamas net jei jis ir neturėjo itin aukšto intelektualinio potencialo kaip naujų žinių gamintojas. Plagiatas šių dienų samprata buvo vertinamas kaip teigiamas reiškinys.

„Autorystės“ samprata atsirado Naujaisiais laikais su individualizmo augimu po Renesanso. Tada vyko kitas procesas, įsisažmoninta autorystė ėmė kisti ir atsirado kolektyvinė autorystė. Autorystės atsiradimas – geras vykstančių žmonių dvasiose pokyčių rodiklis, kada tampa svarbu ne tai (arba ne tik tai), kas kalbama, o kas ir kada tai pasakė pirmas. Bet pokyčiai žmogaus dvasiose nesibaigė, ir autorystės kategorijos pokyčiai iš naujo žymėjo vykstančius dvasios gilumose procesus.

Labiausiai pastebimas ir lengviausiai yra įrodomas plagiatas muzikoje. Kiek sunkiau plagiatą pastebėti meno ir literatūros kūriniuose, mokslo darbuose, nes nėra tobula ir gana kebli jų legalizacijos sistema. Jie dažniausiai prieinami tik siauram ratui tos srities specialistų. Ne mažiau svarbi kliūtis yra ir šios srities atstovų specializacijos siaurumas.

2. Plagiatas Internete

Plagiatas atsiradus Internetui tapo rimta problema. Pakliuvusios į Internetą, žinios tampa visų nuosavybe, laikytis autorinių teisių tampa vis labiau sunku ir netgi neįmanoma. Žinių gamintojo autoritetas vis mažesnis dėl jo identifikacijos sudėtingumo.

2006 metų kovo mėnesį buvo paskelbta trečioji kasmetinė žurnalistikos mokyklos prie Kolumbijos universiteto ataskaita. Ekspertai išanalizavo Amerikos masinės informacijos priemonių vienos dienos (2005 m. kovo 11 d.) darbą. Interneto ieškiklis šią dieną indeksavo 14 000 naujienų. Mokslininkai perskaitė jas visas ir aptiko, kad jos yra skirtos tik 24 naujienoms. Kolumbijos universiteto specialistai taip pat nuodugniai ištyrė spausdintas masinės informacijos priemones ir televizijos kanalų vakaro žinias. Amerikos mokslininkai priėjo išvados, kad Amerikos masinių informacijos priemonių 2005 m. kovo 11 d. naujienos pasirodė begaliniu dviejų dešimties istorijų kartojimu. Be to, išaiškėjo, didžioji dalis medžiagos - vienos dienos aktualijos.

Viešoji Interneto biblioteka Public.ru pranešė apie panašų atliktą tyrimą. Siekiant išsiaiškinti, kokios būtent publikacijos yra masiškai perspausdinamos regioninėje spaudoje, buvo atlikta 2006 m. kovo antrosios pusės (nuo kovo 20 iki 31 d.) regioninių leidinių kontent analizė. Tyrime buvo atrenkami tikri informaciniai „dubliai“, kurie buvo platinami visoje Rusijos teritorijoje spausdintų žinučių pavidalu. Iš viso per 11 dienų tokių žinučių buvo rasta 67. Be to, keletas straipsnių buvo ištirti detaliau. Buvo analizuojama, ar jie nebuvo skelbti regionų masinėse informacijos priemonėse anksčiau, nei tiriamu laikotarpiu. Pasirodo, pasitaikė ir tokių atvejų. Pačių populiariausių temų reitinge pirmoje vietoje buvo patarimai šeimos klausimais – gyvenimo istorijos ir skaitytojų laišakai į redakciją su pasakojimais apie asmeninį gyvenimą. Antroje vietoje – humoristiniai siužetai arba anekdotai. Sveikatos tema atsidūrė trečiojoje pozicijoje. O straipsniai, skirti regionų aktualijoms, - devintoje.

Plintant Internetui plagiatas tampa vis didesne problema ne tik aukštosiose mokymo įstaigose, bet netgi ir mokyklose. Situaciją apsunkina tai, kad moksleiviai ir studentai savo

kompiuteriniu raštingumu gerokai pranoksta savo mokytojus ir dėstytojus. Kaip žinia, besimokantieji iš Interneto referatų kolekcijų kopijuoja ištirus teksto puslapius.

Tyrimo duomenų apie plagiata mokslo sferoje kol kas nėra.

Remiantis naujausios apklausos, kurią atliko Ratgerso universiteto (Rutgers University) profesorius Don Makejb (Don McCabe), duomenimis 37 proc. iš 30 000 studentų 34 JAV koledžuose savo darbams rašyti pasitelkia "copy&paste" kopijuoti dalis svetimų darbų, rastų Internete. 1999 metais jų buvo tik 10 proc. Naujausia statistika teigia, kad 38 proc. studentų prisipažįsta, jog kopijuoja svetimus referatus kompiuteriu. Kiti duomenys byloja, kad 80 proc. studentų nors vieną kartą apgaudinėjo dėstytojus.

Įvairių šalių universitetai tęsia kovą su referatų ir kursinių darbų iš Interneto vogimu. Apie 20 proc. universiteto dėstytojų JAV savo veikloje jau naudoja programinius produktus, nustatančius plagiato faktą. Vis daugiau leidyklų, juridinių ir kitų kompanijų taip pat ima taikyti savo kasdienėje veikloje programinę įrangą, leidžiančią analizuoti didžiules tekstinės informacijos apimtis ir per kelias sekundes surasti juose identiškų blokus.

Vieną iš populiariausių Interneto servisų, leidžiančių nustatyti plagiatorius, sukūrė kompanija iParadigms LLC iš Oklendo miesto Kalifornijoje. Jo istorija prasidėjo 1996 metais, kada kompanijos specialistų sukurta programą ėmė naudoti Kalifornijos universiteto Berklio mieste dėstytojai, analizuoti studentų darbams. Skirtingai nei įprastos Interneto paieškos sistemos, tokios kaip Google, programa vykdo paiešką pagal įvestus reikšminius žodžius. Programinė įranga iParadigms sukuria viso ieškomo dokumento elektroninį vaizdą, po to jį lygina su medžiaga, taip pat esančia ir Internete, specializuotose duomenų bazėse, akademinuose resursuose ir masinių informacijos priemonių duomenų bazėse. Naujojo serviso populiarumas pasirodė toks didelis, kad jo paslaugomis nuo praėjusiųjų metų rudens ėmė naudotis net JTO Saugumo Taryba. Šiandien plagiato detektorius Turnitin taikomas daugiau nei 2500 JAV aukštųjų mokslo įstaigų ir daugiau nei 1000 užsienyje. Komercinė programos iThenticate versija pasirodė šių metų sausio mėnesį.

iParadigm licenzija universitetams kasmet kainuoja \$500 ir papildomai \$0,6 už kiekvieną studentą. Komerciniai vartotojai moka \$1000 per metus ir \$10 už kiekvieno išanalizuoto teksto puslapį. metinių licenzinių Spausdintoms masinės informacijos priemonėms kainos yra nustatomos atsižvelgiant į žodžių kiekį analizuojamame tekste ir leidinio tiražą.

Analogiškus plagiato detektorius siūlo šiandien rinkoje ir kitos kompanijos. Daugelis jų, pavyzdžiui, Glatt Plagiarism Services, MyDropBox, o taip pat CFL Software Development, praneša apie išaugusį savo produktų populiarumą ne tik universitetuose, bet ir už jų ribų. Plagiato ieško kompanijos, leidžiančios mokomąją produkciją, juridinės firmos, Interneto kompanijos, o taip pat valstybės organai. Neretai aptinkami gana įdomūs faktai. Pavyzdžiui, programa iParadigm padėjo laikraščiu The Hartford Courant patvirtinti, kad Centrinio Konektikut srities universiteto prezidentas Ričardas Džadas (Richard Judd) savo apžvalginėje medžiagoje naudojo gatavus sakinius ne tik iš laikraščio The New York Times, kaip įtarė vienas skaitytojas, bet ir dar iš trijų šaltinių – iš viso 11 proc. jo teksto buvo „pasiskolinta“. Ankstesnis dėmesingo skaitytojo bandymas pagrįsti įtarimus įprasta paieškos sistema nedavė laukiamų rezultatų.

Aberdine (Škotija) Roberto Gordono universitete sukurtas Interneto servisas Turnitin. Sistema yra naudojama taip: studento prašo pristatyti referatą ne tik popieriniu, bet ir elektroniniu formatu, po to failą įdeda į Turnitin (www.turnitin.com) serverį. Programa lygina tekstą su turimais pavyzdžiais savo duomenų bazėje, kurios apimtis yra 25TB. Plagiatorius yra nustatomas per keletą sekundžių. Turnitin tinklo serviso bazėje yra daugiau nei 800 mln. tinklapių ir 4,5 mlrd. referatų bei kursinių darbų, o taip pat daugybė kitų informacijos šaltinių. Turnitin robotas naršo Interneto erdves ir kasdien į duomenų bazę įtraukia apie 40 mln. naujų puslapių, apdorodamas iki 2MB dydžio įvairaus formato failus. To nepajėgia atlikti net daugelis specializuotų paieškos mašinų. Dėstytojais gali savarankiškai įtraukti į serverį savo studentų darbus (iki 1000 archyvuotų failų per vienu prisijungimu), kad būtų užtikrinti, jog šie tekstai jau nebus vėliau naudojami jų bendrakursių.

Praėjusiais metais Turnitin dėka Roberto Gordono universitete buvo pagautas toks didelis studentų plagiatorių kiekis, kad, profesoriaus Džastino Grinvudo (Justin Greenwood) teigimu, jo pirmoji mintis buvo išvis panaikinti referatų rašymą ir studentus tikrinti išimtinai testuojant akis į akį. Galų gale, tapo būtina pereiti prie naujo temų derinimo metodo.

Panaši sistema jau bus taikoma ir Rusijos universitetuose. Rusijoje planuojama sukurti esančių Interneto referatų informacinę bazę, kuri leis kiekvienam dėstytojui patikrinti studento sąžiningumą. Tikrins specialią kompiuterinę programą, kurios kūrimas prasidės greitai. Kol kas techninės projekto detalės nėra žinomos, todėl nėra aišku kokių būdu bus tikrinamas pristatyto studento darbo tekstas su didžiuliu, esančiu Interneto, referatų masyvu. Taip pat nėra aišku ir

tai, kaip bus kovojama su neuoliais studentais, užsakančiais referatus ir kursinius darbus pas profesionalius mokslinių darbų „rašytojus“.

Plagiatui identifikuoti taikomos ir kitos priemonės. Viena iš jų – mokslinio citavimo indeksas, kuris atsirado praėjusiojo amžiaus 60-aisiais metais. Šio statistinio metodo idėją suformulavo chemikas Judžinas Garfildas. Kaip atspirties tašką vertinimui jis pasiūlė naudoti mokslinės literatūros sąrašą, kuris yra bet kurio mokslinio straipsnio gale. Jei straipsnis yra naudingas ir jo medžiaga daro kažkokį poveikį, reiškia, jį turi dažnai cituoti. Šiandien tai specializuotas informacinis produktas, kuriame renkama ir įsisavinama visa bibliografinė informacija apie žurnalų straipsnius, anotacijos ir cituojamos minėtuose straipsniuose literatūros sąrašai. Tokia bazė leidžia rasti cituojamas atskirose straipsniuose publikacijas, o taip pat ir publikacijas, cituojančias šį straipsnį. Šis mechanizmas suteikia galimybę integruoti publikacijų ir citavimo rodiklius pagal socialinio mokslo instituto vertikalę: nuo autoriaus (mokslinio bendradarbio), struktūrinio padalinio ir įstaigos, kur dirba eilė autoių, iki ministerijų ir žinybų ar visų administracinių geografinių regionų. Rusijos mokslinio citavimo indekso projektą vykdo www.elibrary.ru. Panašus projektas jau yra sukurtas Kinijoje (Kinijos mokslinio citavimo indeksą sudaro daugiau nei 1000 nacionalinių žurnalų). Europos mokslinių žurnalų duomenų bazė vis dar yra pradinėje stadijoje.

Yra ir kitų plagiatu nustatymo metodų. Tai mokslinių ir kitų resursų publikavimas atviros prieigos resursų būdu asmeniniuose Interneto saituose, aukštųjų mokslo įstaigų puslapiuose, mokslinėse elektroninėse bibliotekose. Tai nusipelno detalesnės analizės.

3. Mokslinė elektroninė biblioteka ir kova su plagiatu

Mokslinė elektroninė biblioteka greta teksto identifikacijos programų, mokslinio citavimo indekso ir kt. taip pat yra priemonė kovojant su plagiatu.

1993 m. buvo įkurtas Lietuvos mokslinių bibliotekų susivienijimas (LMBS), kurio tikslas – padėti įgyvendinti integralios bibliotekų informacijos sistemos (LIBIS) projektavimo, įdiegimo, eksploatavimo ir finansavimo projektus. Pritariant LMBS, 1995 m. Lietuvos nacionalinė M. Mažvydo biblioteka (LNB) paskelbė konkursą LIBIS projektui parengti. Konkursą laimėjęs Kauno technologijos universitetas (KTU) parengė LIBIS projektą, kuris 1996 m. buvo įrašytas į Valstybinę ryšių ir informatikos plėtojimo programą. 1997-1999 metų laikotarpiui jam buvo skirtas valstybės ir Soros'o fondo finansavimas.

Siekiant efektyviau diegti LIBIS Lietuvos aukštųjų mokyklų bibliotekose, 1997 m. buvo įkurta Lietuvos akademinių bibliotekų asociacija (LABA). Ji pavedė KTU LIBIS projekto pagrindu parengti visų Lietuvos aukštųjų mokyklų bibliotekų kompiuterizavimo projektą "Lietuvos akademinių bibliotekų tinklas" (LABT). Jo pagrindinis tikslas – aprūpinti Lietuvos aukštųjų mokyklų bibliotekas (LABT bibliotekas) šiuolaikine, pasaulyje pripažinta bibliotekine sistema. LABT projektui pritarė Lietuvos rektorių konferencija ir jam buvo skirtas papildomas finansavimas. Nuo 1998 m. Lietuvos rektorių konferencijos pavedimu KTU vykdo LABT. 2004 metų LABT sudaro 16 Lietuvos universitetinių bibliotekų, 20 kolegijų bibliotekos, Lietuvos mokslų akademijos biblioteka ir 39 valstybinių mokslo institutų bibliotekos.

Daugelis mokslo žurnalų siekia, kad jų medžiaga būtų visuotinai prieinama, nepaisydama to, kad tai, atrodo, prieštarauja jų finansiniams interesams. Tačiau rimtų tyrimų, skirtų atviros prieigos įtakos publikacijų citavimui, iki šiol nėra daug.

Kanados mokslininkas Giunteris Aizenbachas iš Toronto universiteto nustatė, kad moksliniai straipsniai, esantys laisvai prieinami visiems nuo pat jų publikavimo momento, yra cituojami gerokai aktyviau net ir tuo atveju, jei žurnalą, kuriame jie yra publikuojami, turi daugelis mokslinių bibliotekų. Ženkliai padidėjęs citavimo lygis išlieka net ir po to, kai į atvirą prieigą patenka ir visi kiti šio žurnalo straipsniai. Giunteris Aizenbachas analizės objektu pasirinko vieną iš pačių rimčiausių ir prestižiškiausių biologijos žurnalų - Proceedings of the National Academy of Sciences of the USA (PNAS). Šiame žurnale ne taip seniai dalis straipsnių pateko į atvirą prieigą nuo pat jų publikavimo momento (tam autoriai turi sumokėti žurnalui \$1000), o po 6 mėnesių į atvirą prieigą patenka ir visi kiti žurnalo straipsniai. Aizenbachas išanalizavo 1492 straipsnių cituojamumą, jie buvo atspausdinti PNAS 2004 metais nuo birželio 8 iki gruodžio 20 d. 212 (14,2 proc.) iš jų buvo atviroje prieigoje. Paaiškėjo, kad laisvai pasiekiamų nuo pat jų publikavimo momento straipsnių indėlis į mokslą buvo žymiai didesnis, nes jie imti cituoti anksčiau ir ateityje cituojami žymiai aktyviau, nei straipsniai, prieinami tik mokama prenumerata arba bibliotekose ir atrasti tik po 6 mėnesių. Buvo suskaičiuota, kad „atvirųjų“ straipsnių citavimo tikimybė per pirmuosius 10 mėnesių po jų publikavimo 2,1 karto aukštesnė, o vėliau po 6 mėn. – 2,9 karto aukštesnė.

Apibendrinant šiuos duomenis kai kurių leidyklų, kontroliuojančių mokslinių leidinių leidybą ir platinimą, informacinė politika atrodo itin netoliaregiška. Šios leidyklos su tam tikromis išimtimis kategoriškai draudžia publikuojamų straipsnių tekstus skelbti Internete,

neva nuo to gali sumažėti jų prenumeratos pelnas. Turint omenyje varganus kai kurių leidinių tiražus vargu ar pelno vaikymasis gali pateisinti didžiulius nuostolius, kuriuos dėl tokios politikos patiria mokslas.

Viešoji įstaiga Baltijos visuomeninis informacinių technologijų ir švietimo centras, vykdamas projektą Mokslinė elektroninė biblioteka eLIBRARY.LT, siekia sukaupti nacionalinius resursus, supažindinti visuomenę su naujausiais mokslo darbais plačiąja prasme bei pažangaus mokslo pasiekimais, išplečia intelektualias žmonijos vystymosi ribas. Nuolat įgyvendindama įvairius projektus, propaguojamos ir pristatomos mokslo žinios, kuriamos mokslo tradicijos.

Elektroninėje bibliotekoje eLIBRARY.LT talpinami atviros prieigos resursai, teikiantys mokslinę, mokomąją ir pažintinę informaciją šiomis kryptimis:

- Lietuvos duomenų bazė (informacija, dokumentai),
- Lietuvos mokslai (žurnalai, leidiniai, knygos),
- Lietuviški leidiniai (knygos, audio ir video įrašai),
- Lietuviška (intelektualioji) žiniasklaida,
- Užsienio (mokslo) leidiniai,
- Lietuvių išėivijos biblioteka,
- Konferencijų medžiagos.

Lietuvos duomenų bazėje sukaupti gausūs Lietuvos Respublikos svarbiausių institucijų informacija, LR Seimo, Vyriausybės, valstybės įstaigų ištekčiai bei svarbiausi ES organizacijų dokumentai ir kita informacija. Lietuvos mokslo skirsnyje – atskirų Lietuvos Mokslų Akademijos leidiniai, Lietuvos mokslo įstaigų ir LR Seimo narių moksliniai darbai, aukštųjų universitetinių ir neuniversitetinių mokyklų leidiniai. Lietuviškų leidinių skirsnyje kaupiamos monografijos, mokslo populiarinimo ir švietimo leidiniai, praktinės paskirties knygos, Lietuvos autorių kūriniai. Lietuviškos žiniasklaidos skirsnyje talpinami Lietuvos valstybinių ir visuomeninių organizacijų, lietuvių bendruomenės užsienyje periodiniai ir kiti leidiniai. Užsienio leidinių skirsnyje - atskirų užsienio organizacijų moksliniai, informaciniai, naujadarai ir naujausių technologijų leidiniai. Skirsnyje konferencijos – kaupiama medžiaga iš įvairiausių mokslinių ir praktinių konferencijų, seminarų.

Mokslo darbų publikavimas elektroninėje bibliotekoje – viena iš pagrindinių galimybių įrodyti autoriui savo teises į darbo autorystę. Jokia paslaptis, kad mokslo sferose dažniausia idėjų vagystė vyksta mokslinėse konferencijose, seminaruose. Mokslininkas, nespėjęs

įforminti savo idėją kaip publikaciją, kitoje konferencijoje ar iki jos gali pamatyti ką nors labai panašaus ar tapataus su jo idėjomis.

Ne mažiau tai aktualu ir aukštųjų mokyklų studentams, ginantiems bakalauro ar magistro laipsniui gauti. Ne toks jau retas reiškinys, kai studento darbą pasisavina jo mokslinis vadovas. Apie tai vis dažniau susimąsto studentai ir skuba publikuoti savo darbus leidiniuose ar mūsų elektroninėje bibliotekoje. Lietuvos Žemės ūkio universiteto iniciatyva publikuoti studentų darbus net iki jų gynimo gali būti geru pavyzdžiu ir kitoms mūsų šalies mokslo įstaigoms.

VšĮ Baltijos visuomeninis informacinių technologijų ir švietimo centras siekia padėti kurti palankias sąlygas efektyviam naujausių technologijų pritaikymui ir jų naudojimui mūsų šalyje. Įstaiga domisi šios srities naujovėmis ir įvairiapusiškai skatina jų diegimą. Pagrindinis organizacijos veiklos tikslas – skatinti informacinę visuomenės vystymąsi, diegti naujas technologijas mokslo ir švietimo srityse.

Informacinės visuomenės plėtros komitetas (IVPK) Baltijos visuomeninio informacinių technologijų (IT) ir švietimo centro mokslinę elektroninę biblioteką eLIBRARY.LT pripažino geriausiu 2005 metų projektu kategorijoje „IT naudojimas švietime ir suaugusiųjų mokyme“.

Įgyvendindama savo funkcijas, Mokslinė elektroninė biblioteka eLIBRARY.LT tampa ne traukos, bet ir žinių sklaidos centru, virtualia leidykla bei švietimo įstaiga. Lietuvos akademinė visuomenė Mokslinės elektroninės bibliotekos dėka atsivėrė puiki galimybė sužinoti apie naujausius mokslinius pasiekimus, projektus, idėjas, darbus, galimybė pristatyti save pasaulinei žinių siekiančiai visuomenei.

LITERATŪROS SĄRAŠAS

1. Жданова Р. Понятие плагиата // <http://www.iatp.kz/?id=news&sendnews=1868&lang=2>
2. Arms W. Digital Library. The MIT Press. 2000
3. Arms W. Automated Digital Libraries. D-Lib Magazine, 2000, v.6, #7-8 // <http://www.dlib.org/dlib/july00/arms/07arms.html>
4. Biliæ-Zulle L., Frkoviæ V., Turk T., Azman J., Petroveèki M. Prevalence of Plagiarism among Medical Students, Croat Med, J. – 2005 – 46 (1) – P. 126-131.

5. Bloomfield L. The importance of writing. Originally published on the Commentary Page of the Philadelphia Inquirer on Sunday / Ed J. Timpane. – April 4, 2004.
6. Crane G. Commercial Digital Libraries and the Academic Community. D-Lib magazine, 2001, v.7, #1 // <http://www.dlib.org/dlib/january01/crane/01crane.html>
7. *Gunther Eysenbach. Citation Advantage of Open Access Articles // PLoS Biology. May 2006. V. 4. Issue 5.*
8. Ershova T.V., Hohlov Yu.E. Migrating from the Library of Today to the Library of Tomorrow: Re- or E-volution? // Libraries in the Information Society, IFLA Publications 102. – Munchen: Saur, 2002. - P. 74-81.
9. Sixth Thematic Workshop on Digital Library Architectures // <http://www.delos.info/newsletter/pdf/delos-newsletter-issue2.pdf>
10. The Grid: Blueprint for a New Computing Infrastructure. Ed. by I.Foster and C.Kesselman. Morgan Kaufmann Pub., San Francisco, CA. 1999.

2008 m. balandžio 11 d.

Vilnius